

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Canticis. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

ctorem id asserere potuisse. Quæ verò ex Cassiano in sui confirmationem adduxit Lorinus, illi potiùs adversantur; cum ex ipso Cassiani Textu Alardus Gazæus in suis Commentariis ad ea, ut §. 1 b. 2. evidenter ostendat, Monachos quidem, qui alios psallentes audiebant sedisse, eos verò, qui psallerent, stetisse. Quòd si quis opponat ex eodem loco, & cap. 12. Monachos illos non stantes, sed sedentes Psalmodiam celebrasse, responsio ex eodem in promptu est, Monachos illos non recitasse quidem Psalmos, sed solummodò unicum Psallentem auscultasse,

& ut in Textu dicti Capituli §. habetur: *In Psalleris verba omni cordis intentione defixis stetit*; ita ex hoc Textu utrunque habetur, & Psallentem stetisse, & non psallentes confedisse. Ex hoc ritu autumat idem Gazæus ortam esse consuetudinem, ut qui legit Sacram Scripturam, Sanctorum Vitas, Martyrologium, Capitula, aut Collectas, & alia hujusmodi, ipse quidem Lector stando legat, ceteri sedentes auscultent. De non sedendo ad opus Dei integram edidit Petrus Damiani opusculum, quod curiosus Lector consulere poterit.

De Canticis, XXIII.

RUBRICA.

- 1 **C**antica dicuntur in Officio de Tempore, tam de Dominicis, quàm Feriis, ad Laudes, Vesperas, & Completorium ut in Psalterio distribuuntur.
- 2 In Festis & Tempore Paschali, ad Laudes semper dicitur Canticum Benedicite, ut in Dominica; & in fine ejus non dicitur Gloria Patri, sicut in aliis Canticis dicitur, nec respondetur, Amen. Alia Cantica serialia; ut in Psalterio, ad Laudes non dicuntur, nisi quando fit Officium de Feria extra tempus Paschale.
- 3 Canticum Benedictus, Magnificat, & Nunc dimittis, semper dicuntur suo loco, ut in Psalterio.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. IX. De Canticis.

I. Gavant. pag. 61. col. 2. n. 1. -- *Canticum est vox musica cum harmonia ore solo prolata &c.* Orthodoxi Patres Hilarius, Chrysostomus, & Euthymius in præfat. Psalmorum, necnon Basilus in Psalm. 29. Cantica distinguunt à Psalmis, per hoc, quòd Psalmus sermo musicus quidem sit, qui secundùm harmoniæ rationem ad Organum pulsari, & simul cantari solet. Canticum verò est, cum Cantorum Chorus libertate sua utens, nec in consonum Organi adstrictus obsequium solius vocis modulatione exultat. Quando autem cum Organo præ-

cinente Cantoris vox instrumenti æmulatrix subsequitur, Canticum Psalmi nuncupatur. Cùm autem humana voce incipiente Organi sonus pari suavitate vocis modulos imitatur, Psalmus Cantici vocari consuevit, ita Cardinalis Bona de Divina Psalmodia cap. 16. §. 12.

II. Gavant. eod. n. 1. -- *Canticum gratiarum actonem significat &c.* Omnia Cantica composita fuisse ad persolvendas Deo grates pro insigni aliquo, & speciali beneficio, affirmant Riccardus Victorinus lib. 4. in Apo alypsim cap. 6. Rupertus in Prolog. Can-

Canticorum. Verùm alii Auctores observant, multiplicem fuisse Canticorum materiam. Aliquando fuit gratulatoria, ut in Cantico Moylis post transitum Maris Rubri, in Cantico Deborah post interfectum Sisaram, in Cantico Judith post necem Holofernis, & in Cantico, quod tres Pueri liberati ab incendio fornacis Babylonicæ cecinerunt; hujusmodi tamen Cantica Eucharistica etiam dici possunt. Rursus materia Canticorum fuit etiam prophetica, ut in Canticis Isaia, & Habacuc; fuit item investiva, ut in Cantico, quod cecinit Moyfes coram filiis Israël, quando invocavit contra ipsos Cælum, & Terram. Hæc omnia confirmat Card. Bona *loc. cit.* auctoritate Ambrosii *lib. 6. in Lucam.*

III. Gavant. pag. 61. col. 2. n. 2. -- *Septem Cantica ex Sacris Literis habentur in Breviario Romano &c.* Quamvis multa sint Cantica, quæ in Sacris paginis leguntur, Ecclesia tamen Romana plura non admittit in suo Breviario, quàm septem ex veteri,

& alia tria ex novo Testamento, allegata à Gavanto hoc loco.

Cantica, quæ psallit Ecclesia Romana, secundum utramque editionem, & veterem ex LXX. Interpretibus, & vulgatam ex B. Hieronymo Presbytero, edidit Cardinalis Thomasius simul cum Psalterio Anno 1697. doctoque Commentario illustravit. Idem Auctor jam evulgaverat Anno 1683. Canticorum Codices ex duplici item editione simul cum Psalterio, ad veterem Ecclesiasticam formam, ex antiquis MSS. exemplaribus digestos, de qua editione supra mentionem fecimus. Celeberrimum trium Puerorum Canticum, quod *Benedictiones* nostri appellavere Majores, evulgavit præfato Anno 1683. juxta exemplar vetustissimi Psalterii quadratis literis supra nongentos Annos (ut arbitratur) scripti, quod servabatur in Bibliotheca Reginae Sveciæ, ex quo etiam deprompsit, & typis commisit antiquam editionem Canticorum Ezechia, & Anna.

De Versibus. XXIV.

RUBRICA.

- 1 **V**ersus semper dicantur ad Matutinum post ultimum Psalmum, & Antiphonam Nocturnorum; sive in Officio dicantur tres Nocturni, sive unus. Ad Laudes, & Vesperas Versus dicitur post Hymnum: ad Horas dicitur in Responsorio brevi post repetitionem partis Responsorii, dicto Gloria Patri.
- 2 In Pascha Resurrectionis, & per Octavam usque ad Vesperas Sabbati in Albis exclusivè, in Nocturno tantum dicitur Versus, in aliis Horis non dicitur, ut ibidem.
- 3 Quando fit aliqua Commemoratio, semper post Antiphonam ejus, de quo fit Commemoratio, dicitur Versus, qui in ejus Officio ponitur post Hymnum, Vesperarum, & Laudum, nisi aliter notetur.
- 4 Versibus prædictis, tempore Paschali semper additur, Alleluja; non autem Versibus Precum, nec in: Pretiosa: ad Primam, neque in Versibus Responsoriorum Matutini.
- 5 In Officio Festi trium Lectionum, post omnes Psalmos FERIALES cum Antiphonis, dicitur Versus de Comuni Sanctorum, hoc ordine: Feria ij. & v. v. primi Nocturni: Feria iij. & vj. v. secundi Nocturni: Feria iv. v. tertii Nocturni.

GAVANT. Rubr. Brev.

Z

6 Ver-

6 *Versus positi in Psalterio ad Laudes, & Vesperas, semper dicuntur, quando alii proprii non assignantur in Proprio de Tempore.*

Novæ Observationes & Additiones ad Gavanti

Cap. X. De Versibus.

Gavant. pag. 62. col. 2. n. 1. -- *Vertebant se cantantes Versus ad Orientem, vel ad Altare &c.* Versus à vertendo dicitur, vel quia ab Officio Psalmorum ad Lectiones vertimur, vel quia, quando Versum audimus, faciem illico vertimus ad Altare, ut omnis cogitatio, quæ foras exivit per vagationem, revertatur ad Deum per devotam introversionem, ut loquitur Cardinalis Bona de Divina Psalmodia cap. 16. §. 13. Canitur autem Versus clara, & accita voce, inquit præfatus Cardinalis, ut eo audito excitentur pigri, & revertantur ad cor. Rursus cani-

tur Versus ab uno, vel duobus Cantoribus, juxta qualitatem Ritus, sub quo celebratur Officium, duplicis, vel semiduplicis, & canitur nomine totius cætus; Chorus deinde junctis omnium vocibus respondet. Amalarius lib. 4. cap. 4. testatur, pluribus locis Versiculos post Lectiones fuisse decantatos, quod Responsoriorum loco essent, sicut in minoribus Horis Versiculus post brevem Lectionem dicitur; postquam verò Versus præfatus fuere Lectionibus, Responsoriorum composita sunt.

De Absolutionibus, & Benedictionibus ante Lectiones, XXV.

RUBRICA.

- 1 **A**bsolutiones, & Benedictiones dicuntur per ordinem in Officio novem Lectionum ante Lectiones, ut in prima Dominica de Adventu ponuntur, scilicet: Post Versum, dicto Pater noster, Et ne nos, dicitur Absolutio, & Benedictiones, ut ibi præterquam in Matutinis tenebrarum majoris hebdomada, & in Officio Defunctorum, in quibus Absolutio, & Benedictiones non dicuntur.
- 2 Si fiat Officium trium Lectionum, & sit de Feria, in qua singula tres Lectiones sunt de Scriptura, Absolutio, & Benedictiones sumuntur ex prima Dominica de Adventu, hoc ordine. Feria ij. & v. dicuntur Absolutio, & Benedictiones primi Nocturni: Feria iij. & vj. secundi Nocturni: Feria iv. & Sabbato tertii Nocturni.
- 3 Si autem singula tres Lectiones sint de Homilia super Evangelium, Absolutio dicitur secundum Ferias, ut supra; Benedictiones verò semper dicuntur ut in iij. Nocturno, scilicet, prima Benedictio erit: Evangelica lectio: secunda: Divinum auxilium: tertia: Ad societatem. Si sit de Sancto trium Lectionum, Absolutio dicitur secundum Ferias, ut supra; Benedictiones verò semper dicuntur ut in tertio Nocturno, hoc modo. Prima: Ille nos benedicat: secunda: Cujus, vel Quorum, vel, Quarum Festum colimus: tertia: Ad societatem.
- 4 Quando sit Officium S. Mariae in Sabbato, Absolutio, & Benedictiones dicuntur, ut habentur in ejus Officio parvo circa finem Breviarii.

Novæ